

ЗСВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІНУ «ОМА»

В. І. Нимшир

(підпис)

(П.І.Б)

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ТА ОХОРОНА НА МОРІ»
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ Перший _____

Галузь знань 27 «Транспорт» _____

Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт» _____

Спеціалізація «Судноводіння» _____

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія» _____

Кафедра Суднових енергетичних установок і систем _____

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека та охорона на морі» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра за спеціалізацією «Судноводіння»

Розробник: Мазур Т.М., старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Суднові енергетичні установки і системи»

Протокол від «23» березня 2019 р. № 2

Зав. кафедри, доцент., к.т.н. І. З. Маслов

Секретар кафедри А.І. Найдонов

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни

- Забезпечити знання та уміння з безпеки та охорони на морі, а також дій у випадках аварій під час практичної роботи на суднах морського та річкового флоту ;
 - забезпечити отримання необхідних навичок з питань безпеки життєдіяльності, попередження пожеж та дій у випадку пожежі, дій у випадку аварії, засобах особистого виживання та спілкування
 - забезпечити знання, необхідні для рішення питань, пов'язаних зі складними проблемами інноваційного характеру й прийманням продуктивних рішень у сфері охоронних заходів з урахуванням особливостей водного транспорту;
 - забезпечити упевненість в ефективності за виконання своїх службових обов'язків при забезпеченні безпеки і охорони судна, вантажу, людей на борту і навколишнього середовища;
- ознайомити слухачів з Основами медичних знань, навичками прийомів медичної само і взаємодопомоги, вживання негайних заходів при нещасних випадках або в іншій ситуації, що вимагає невідкладної медичної допомоги.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог наступних розділів Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками:

-розділу А-II/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітанів валовою місткістю 500 або більше» (функція «Судноводіння на рівні експлуатації», функція «Управління операціями судна та піклування про людей на судні на рівні експлуатації»)

- розділу А-VI/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги стосовно ознайомлення, початкової підготовки та інструктажу з питань безпеки для всіх моряків» (таблиця А-VI/1-4 «Специфікація мінімального стандарту компетентності з питань техніки особистого виживання»).

- розділу А-VI/4 «Надання першої медичної допомоги», модельний курс ІМО 1.13.

- розділу А-VI/6 (п.п. 6-8) «Виконання обов'язків членів екіпажу з охорони судна», модельний курс ІМО 3.26

- розділу А-VI/6 (п.п.1-4) «Підготовка та інструктаж з питань охорони для усіх моряків», модельний курс ІМО 3.27.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Загальні компетентності

ЗК5 Здатність приймати та реалізовувати обгрунтовані управлінські рішення в рамках прийнятного ризику.

ЗК11 Навички здійснення безпечної діяльності (прихильність безпеці).

ЗК14 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Загально фахові компетентності

ФК1 Здатність забезпечити протипожежну безпеку та уміння боротися з пожежами на суднах.

ФК2 Здатність забезпечити безпеку та охорону судна, екіпажу і пасажирів та умови використання й експлуатації рятувальних засобів.

ФК4 Здатність надати першу медичну допомогу та здатність застосовувати засоби першої медичної допомоги на судах, організувати та керувати наданням медичної допомоги на судні.

ФК6 Здатність забезпечувати організацію, нагляд та контроль щодо дотримання правил техніки безпеки, безпеки персоналу та судна.

Програмні результати навчання:

РН21. Уміння ефективно здійснювати професійну діяльність, приймати та реалізовувати управлінські рішення в багатонаціональному колективі.

РН24. Уміння проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками, рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.

РН25. Знання методів та засобів запобігання пожежі, виявлення та гасіння пожежі, боротьби за живучість судна та способів особистого виживання.

РН26. Знання прийомів першої медичної допомоги та вміння застосувати медичні керівництва та медичні консультації, отримані по радіо, зокрема вміння вжити ефективних заходів на основі таких знань у випадку нещасних випадків або захворювань.

Кількість кредитів ЄКТС 6

Форма підсумкового контролю: **залік**

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни **«Безпека та охорона на морі»** передбачає здобуття курсантом наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- основні національні та міжнародні нормативні документи щодо забезпечення безпеки та охорони на морі в процесі виробничої діяльності людини на морському транспорті;
- основні державні нормативні документи та міжнародні Договори, Конвенції, Кодекси та Резолюції ІМО щодо забезпечення охорони людського життя на морі;
- свідоме й відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто їх оточує;
- основні поняття про безпеку на морі, види аварій, основи пожежної безпеки, та взаємодії з іншими членами екіпажу;
- правильно оцінювати ситуації, небезпечні для життя і здоров'я; використовувати засоби індивідуального і колективного захисту;
- основні поняття невідкладних дій екіпажу у разі виникнення загроз терористичного характеру;
- засоби захисту екіпажу та пасажирів від терористичних актів, знання обов'язків у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- необхідні в практичній діяльності, з урахуванням вимог ІМО до стандартів компетенції фахівців морського флоту, їх знань, умінь і навичок з безпеки та охорони на судах
- уміння надавати першу медичну допомогу постраждалим;
- основні задачі першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках;
- розуміння, уміння та навички невідкладних заходів, що робляться в надзвичайних обставинах;

**3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни
для 3 курсу заочної форми навчання**

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	3 СВ ЗФН				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Основи безпеки і охорони на морі					
Тема 1.1 Теоретичні основи безпеки і охорони на морі. Призначення, цілі, задачі та функції дисципліни		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13,1.19, 1.20,1.21
Тема 1.2 Міжнародна і національна правова база безпеки і охорони людського життя на морі		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13,1.19, 1.20,1.21
Разом за розділом 1	2	1	-	1	X
Розділ 2. Основи організації рятування на морі.					
Тема 2.1 Основи організації рятування на морі.		1	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.21, 1.23,
Тема 2.2 Вимоги ИМО щодо способів особистого виживання		1	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.21, 1.23, 2.03
Разом за розділом 2	3	2	-	1	X
- Розділ 3. Боротьба екіпажу за живучість судна					
Тема 3.1 Основи боротьби екіпажу за живучість судна. Вимоги до конструктивного захисту і устаткуванню суден, щодо забезпечення непотоплюваності.		1	-		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.21
Тема 3.2 Протипожежна безпека на суднах. Вимоги до конструктивного захисту і устаткуванню суден, щодо забезпечення протипожежного захисту і обладнання суден		1	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.20 1.21, 2.03
Тема 3.5 Боротьба с пожежами на суднах. Керівництво операціями по боротьбі з пожежами		0,5	-	1	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.20 1.21, 2.03
Разом за розділом 3	4	2,5	-	1,5	X
Розділ 4. Вимоги ИМО до судових рятувальних засобів, їх постачання та експлуатація					
Тема 4.1 Вимоги ИМО до індивідуальних рятувальних засобів		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.23
Тема 4.2 Вимоги ИМО до рятувальних шлюпок, плотів, чергових шлюпок і спускових пристроїв		1	-	1	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.23
Разом за розділом 4	3	1,5	-	1,5	X

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	3 СВ ЗФН				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 5. Організація охоронних заходів на судні, охорона судна та захист від піратів					
Тема 5.1 Організація охоронних заходів на судні		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 3.19, 3.26, 3.27
Тема 5.2 Керівництво охороною на судні. Методи та способи попередження та боротьби з захопленням судна		1	-	1	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 3.19, 3.26, 3.27
Разом за розділом 5	3	1,5	-	1,5	X
Розділ 6. Основи медичної допомоги на судні					
Тема 6.1 Надання першої медичної допомоги на судні. Реанімаційні заходи. Техніка проведення штучної вентиляції легенів і непрямого масажу серця. Кровотечі, класифікація, ознаки. Надання першої допомоги при кровотечах		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19
Тема 6.2 Перша медична допомога при різних нещасних випадках. Термічні ураження організму. Гіпотермія (охолодження) і гіпотермія (перегрівання) організму. Обмороження. Опіки. Ураження електричним струмом. Перша допомога		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19
Тема 6.3 Травми опорно-рухового апарата. Рани. Отруєння. Принципи Надання першої допомоги. Транспортування потерпілих		0,5	-	0,5	ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19
Разом за розділом 6	3	1,5	-	1,5	X
Всього аудиторних годин	18	10	-	8	X
Самостійна робота (години)		162			X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни		180			X

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять(за потребою)
		ЗСВ ЗФН
1	Підготовка екіпажа. Основи суднової організації. Сигнали та види тревов. Дії екіпажа за розкладом суднових тревов. Залишення судна та забезпечення виживання людей. Організація життя на рятувальних засобах після залишення судна.	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407
2	Класи пожеж. Вибір засобів пожежогасіння в залежності від класу пожежі. Принципи, методи та тактика боротьби з судновими пожежами.	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407. Протипожежні суднові засоби
3	Суднові рятувальні засоби та їх використання. Спасання та виживання на морі. Психологічні аспекти виживання. Піротехнічні суднові засоби та їх використання. Міжнародні сигнали лиха на морі.	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407. Рятувальні суднові засоби
4	Боротьба екіпажа з водою. Дії при порушенні водонепроникливості корпусу	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби
5	Визначення загроз охороні судна і відповідні дії на загрози.	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби
6	Керівництво охороною на судні. Методи та способи попередження та боротьби з захопленням судна	Лекційний матеріал, методичні вказівки до ЛР, мультимедійні засоби
7	Дії екіпажу при наданні допомоги постраждалим в шоковому стані	Лекційний матеріал, методичні вказівки, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал
8	Огляд хворих і потерпілих при нещасних випадках. Невідкладна допомога при травмах опорно-рухового апарата.	Лекційний матеріал, методичні вказівки, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до захисту лабораторних робіт;
- підготовка до заліку;

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ«ОМА»).

Форма семестрового контролю: залік

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять (за потребою)
1.	Основні національні та міжнародні нормативні документи щодо забезпечення безпеки та охорони на морі в процесі виробничої діяльності людини на морському транспорті	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, лабораторного практикуму, мультимедійних засобів з дисципліни
2.	Основні державні нормативні документи та міжнародні Договори, Конвенції, Кодекси та Резолюції ІМО щодо забезпечення охорони людського життя на морі	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, лабораторного практикуму, мультимедійних засобів з дисципліни
3.	Свідоме й відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто їх оточує	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, лабораторного практикуму, мультимедійних засобів з дисципліни
4.	Основні поняття про безпеку на морі, види аварій, основи пожежної безпеки, та взаємодії з іншими членами екіпажу	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
5.	Правильно оцінювати ситуації, небезпечні для життя і здоров'я; використовувати засоби індивідуального і колективного захисту	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
6.	Основи боротьби екіпажу за живучість судна	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
7.	Протипожежна безпека на судах. Принципи, методи та	Усна відповідь на питання теоретичного	Використання підручника, методичних вказівок,

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять (за потребою)
	тактика боротьби з судновими пожежами.	матеріалу, виконання лабораторної роботи	мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
8.	Основні поняття невідкладних дій екіпажу у разі виникнення загроз терористичного характеру	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Тестування з певного розділу(теми).
9.	Засоби захисту екіпажу та пасажирів від терористичних актів, знання обов'язків у разі виникнення надзвичайної ситуації	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Тестування з певного розділу(теми).
10.	Необхідні в практичній діяльності, з урахуванням вимог ІМО до стандартів компетенції фахівців морського флоту, їх знань, умінь і навичок з безпеки та охорони на судах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	Тестування з певного розділу(теми).
11.	Уміння надавати першу медичну допомогу постраждалим	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
12.	Основні задачі першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
13.	Розуміння, уміння та навички невідкладних заходів, що робляться в надзвичайних обставинах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови;

		показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань; самостійно оцінює різноманітні ситуації що пов'язані із ризиком забруднення морського середовища, виявляючи особисту позицію щодо них.
Добре	В	демонструє знання вище середнього рівня; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	С	демонструє знання середнього рівня; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; формулює висновки з окремих питань; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
Задовільно	Д	демонструє задовільні знання; не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; відповідає на окремі питання; формулює висновки з окремих питань; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
	Е	демонструє знання на рівні мінімальних вимог; відповідає на окремі питання, які обговорюються; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Незадовільно	FX	не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи. Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять (за потребою)
	тактика боротьби з судновими пожежами.	матеріалу, виконання лабораторної роботи	мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
8.	Основні поняття невідкладних дій екіпажу у разі виникнення загроз терористичного характеру	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Тестування з певного розділу(теми).
9.	Засоби захисту екіпажу та пасажирів від терористичних актів, знання обов'язків у разі виникнення надзвичайної ситуації	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Тестування з певного розділу(теми).
10.	Необхідні в практичній діяльності, з урахуванням вимог ІМО до стандартів компетенції фахівців морського флоту, їх знань, умінь і навичок з безпеки та охорони на судах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	Тестування з певного розділу(теми).
11.	Уміння надавати першу медичну допомогу постраждалим	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
12.	Основні задачі першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
13.	Розуміння, уміння та навички невідкладних заходів, що робляться в надзвичайних обставинах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання лабораторної роботи	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови;

9. Рекомендована література

Основна

1. Конвенция об охране человеческой жизни на море, СОЛАС-74.
2. Конвенция по подготовке и дипломированию моряков и несению вахты, ПДМНВ – 78/95 с поправками 2010г..
3. Международный Кодекс по спасательным средствам.
4. Международный Кодекс по системам пожарной безопасности.
5. Международная конвенция по поиску и спасанию на море. SAR-79.
6. Конвенции и рекомендации МОТ для моряков.
7. Колегаев М.А., Иванов Б.Н., Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности и выживание на море. Учебное пособие, Одесса, 2008.
8. Басанец Н.Г. Руководство для офицера по охране судна (Ship Security officer). Одесса: - ОНМА, центр «Издатинформ», 2010 г., 216с.
9. Международное руководство по судовой медицине. Женева. 1992 г.
10. Первая медицинская помощь плавсоставу. Попович В.А. Москва, 2004 г.
11. Международное руководство по оказанию первой помощи при несчастных случаях, связанных с перевозкой опасных грузов – МРАО
12. Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности (практикум). – Одесса: - ОНМА, центр «Издатинформ», 2010 г., 200с.
13. Басанец Н.Г., Колегаев М. А., Ляшенко А.Б. Технические средства и организация противопожарной защиты судов. Учебное пособие, Одесса, 2011.

Допоміжна

1. Закон Украины «Об охране труда».
2. Закон Украины «Про пожарную безопасность».
3. Положення про класифікацію, порядок розслідування та обліку аварійних морських випадків з суднами», затвердженого приказом Міністерства транспорту і зв'язку України 29 травня 2006р. №516 (ПРАМС -2006).
4. Конвенция - о международной организации морской спутниковой связи. ИНМАРСАТ.
5. Типовой курс ИМО 1.14 Несчастные случаи – Первая помощь.
6. Типовой курс ИМО 1.15 Медицинский уход.
7. Типовой курс ИМО 1.19 Личное выживание.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.ifonma.com.ua/>
2. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
3. <http://www.iacis.ru>- Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
4. <http://base.safework.ru/iloenc>-Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
5. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.